

DØR rapport: Dansk økonomi i startblokken

Den 26. maj 2014
Sag.nr.
Dok.nr.
asf/asf

Formandskabet har med denne rapport øget forventningerne til dansk økonomi markant. Til trods for, at det understreges, at de mange positive signaler – også internationalt – endnu ikke er omsat i en stigning i hverken BNP eller det private forbrug, er vurderingen, at stilstanden i dansk økonomi nu bliver afløst af vækstrater på op mod 2,5 pct. i BNP frem mod 2016. Fremgangen ventes at vise sig allerede i løbet af 2014.

Beskæftigelsen i den private sektor skønnes at vokse med godt 50.000 personer fra 2014 til 2016, og den offentlige beskæftigelse med knapt 15.000 personer. Denne normalisering af konjunkturerne har været længe undervejs. Akademikerne vil følge udviklingen på arbejdsmarkedet nøje, idet vi fortsat vil opleve en kraftig tilgang af akademisk uddannede til arbejdsstyrken de kommende år.

Akademikerne har desuden bidt mærke i, at rapportens langsigtede scenarier bygger på en uændret produktivitsudvikling. Akademikerne vil derfor foreslå formandskabet at se nærmere på, hvordan den stadigt højere uddannede arbejdsstyrke vil påvirke produktivitsudviklingen.

Formandskabet skal have ros for i forbindelse med "hængekøje"-problemet at rejse et advarselsflag til politikerne om, at det *ikke* er en løsning at finansiere det langvarige underskud på den offentlige saldo ved at straks-beskatte pensionsindbetalinger, da det reelt ikke påvirker samfundsøkonomien eller den finanspolitiske holdbarhed.

Som det fremgår af den aktuelle offentlige debat, har der sneget sig en stadig større usikkerhed ind i befolkningen om værdien af pensionsopsparing. For at fastholde opbakningen til arbejdsmarkedspensionsordningerne, mener Akademikerne, at det er helt afgørende at skabe ro om rammerne for pensionsopsparingen.

Løsningen skal derfor findes et andet sted. Formandskabet fremhæver i sin 100 års generationsanalyse, at det er vækst i produktivitet, der er *den* vigtigste faktor for øget velstand. Derfor bør en forbedring af produktivitet være omdrejningspunktet for de indsatser, der skal sikre fremtidens velstand, målt på både øget effektivitet og værdiskabelse.

Adskillige analyser, senest Produktivitetskommissionen, har vist, at en central forklaring på den ringe danske produktivitsvækst skyldes, at andelen af højtuddannede i den private sektor er for lav. Men den høje dimittendledighed på lige under 30 pct. understreger med al tydelighed, at udbuddet af højtuddannede ikke skaber sin egen efterspørgsel i virksomhederne. Fra politisk hold bør der derfor igangsættes aktiviteter, der bringer højtuddannede ud i landets mange mindre virksomheder.

Formandskabet kommenterer kort de regeringsudspil, der er kommet for hhv. uddannelses-, beskæftigelses-, erhvervs- og vækstområdet. Desværre gennemgår formandskabet udspillene enkeltvis og kigger ikke på effekter på tværs. Akademikerne efterspørger derfor, at Formandskabet i næste rapport analyserer de økonomiske effekter på tværs af de store reformer, der er kommet – og der er på vej – set i lyset af det store behov for produktivitetsvækst.

Behovet for tværgående analyser understreges med et eksempel fra Akademikernes område:

- Virksomhedernes produktivitet, innovation og jobskabelse kan løftes, hvis de ansætter en højtuddannet.
- Universiteterne har gennem de senere år øget optaget markant i tråd med regeringens ambitiøse uddannelsesmålsætning for kandidatuddannelserne.
- 12.000 akademikere er ledige (plus potentielt 5.000, der har mistet dagpengereetten).

Alligevel er der ingen regeringsinitiativer, der sikrer, at de højtuddannede kommer ud i virksomhederne og skaber værdi. Her vil det være nyttigt med en analyse fra Formandskabet af, hvad vi som samfund kan vinde, hvis nye regeringsinitiativer sikrer, at investeringer på ét område koordineres med og implementeres på andre relevante områder.

Økonomistyring af den offentlige sektor

Akademikerne bifalder, at "vagthund"-rollen i forhold til den offentlige økonomistyring er forankret hos de økonomiske vismænd. Dette både af hensyn til den langsigtede tillid til bæredygtigheden af dansk økonomi, men også fordi en målrettet styring af samfundets økonomi kræver, at den økonomiske politik faktisk udmøntes såvel tidsmæssigt som i det omfang, den er tiltænkt.

Hvorvidt budgetloven i dens nuværende udformning har ramt rigtigt i forhold til at forestå denne styring, kan vi godt stille os tvivlende overfor. Formandskabet påpeger netop, at det historisk har været vanskeligt at skønne over fx indkomstoverførslerne – hvorfor der kan være fornuft forbundet med at operere med sikkerhedsmarginer op til de årlige lofter. I de seneste år har det offentlige forbrug da også ligget under det planlagte. Akademikerne vil derfor anbefale Formandskabet fremadrettet at fokusere på, hvorledes der kan opnås en forbedret styring.

Regeringens forslag til ny beskæftigelsesindsats

I rapporten forholder formandskabet sig generelt positivt til Regeringens udspil – en vurdering, som Akademikerne deler. Formandskabet udtrykker dog reservation overfor forslaget om, at a-kasserne skal have

kontaktforløb med samtaler de første 6 måneder ud fra en argumentation om, at der kun findes analyser af samtaler i jobcentrene.

Akademikerne skal i denne forbindelse gøre opmærksom på forsøget med "Den gode samtale" i en række a-kasser, som blev evalueret med positive resultater af konsulentfirmaet Slotsholm i december 2013.

Ungdomsuddannelserne som særligt tema

Akademikerne har med interesse læst Formandskabets analyse af og anbefalinger til ungdomsuddannelsesområdet. Analysen bekræfter, at uddannelse bidrager til høj velstand. Det kan betale sig at investere i ungdomsuddannelserne, både for den enkelte i form af højere beskæftigelse og erhvervsindkomst og for samfundet. Vi er derfor også enige i Formandskabets vurdering af, at offentlig subsidiering af uddannelse er en god samfundsinvestering.

Akademikerne er ligeledes enig i Formandskabets vurdering af, at der ikke er grundlag for en generel begrænsning af optaget på de gymnasiale uddannelser. Rapporten viser, at selv de studenter, der ikke tager en videre uddannelse klarer sig godt. Efter gennemsnitligt 10 år opnår de højere løn end tilsvarende unge med en erhvervsuddannelse. Samtidig finder Akademikerne det positivt, at formandsskabet kommer med anbefalinger, der kan dæmme op for praktikpladsproblematikken på erhvervsuddannelserne. Det er vigtigt, at de unge møder velfungerende erhvervsuddannelser, der giver dem et godt afsæt for beskæftigelse.

Akademikerne er helt på linje med Formandskabets vurderinger af, at et generelt karakterkrav på ungdomsuddannelserne vil udelukke en del motiverede unge fra at tage en ungdomsuddannelse, som de ellers ville have gennemført. Derfor er den individuelle vurdering og samtale uundværlig, hvis det politisk skønnes nødvendigt med et karakterkrav på gymnasierne.